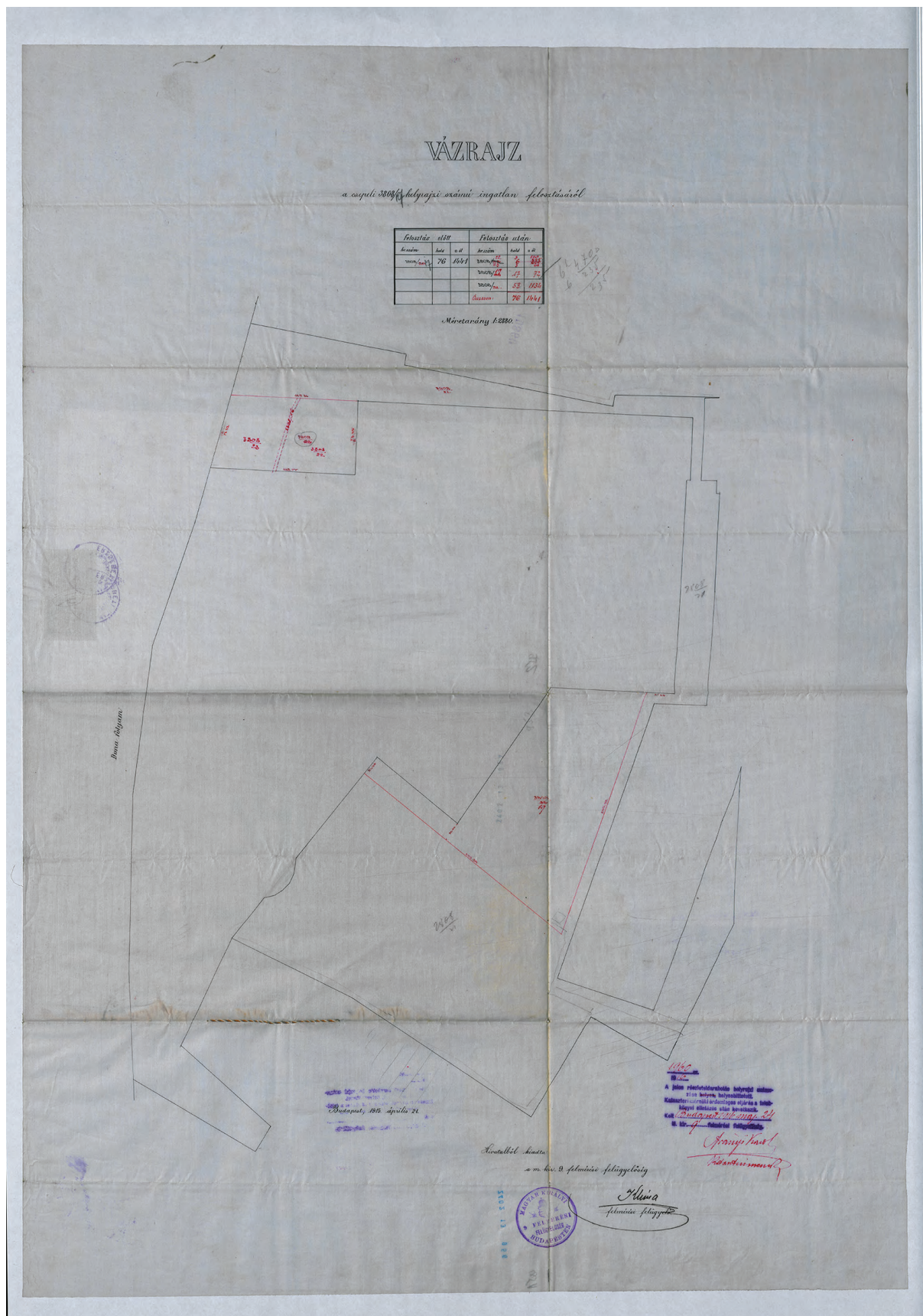

■ Vázrajz a csepeli 3808/17 helyrajzi számú ingatlan felosztásáról, 1915 (MNL OL, Z 402-80. 13. doboz)

■ Weiss Manfréd Acél és Fémművei Rt. csepeli gyártelepének és a gyáron kívüli ingatlanainak térképe, 1938 (MNL OL, Z 402-1070. dosszié, 112. doboz)

Csepel kataszteri felmérése (1881–1882)

Csepel 1951-ig önálló település volt, ekkor csatolták XXI. kerületként a fővároshoz. Kataszteri felmérésére 1881–1882-ben került sor, a munkálatokat a 6. felmérési felügyelőség végezte. Először a határleírási jegyzőkönyv, illetve a határvázlat készült el 1881-ben. Ezt követte 1882-ben a kataszteri térkép, a kataszteri telekkönyv, a területszámítási jegyzőkönyv, a magasságmérési kézikönyv, a felvételi előrajz, a talajhasználati kimutatás, a házszámjegyzék, a helynévjegyzék és a birtokosok névjegyzéke. A munkálatokkal Kovács Miklós kataszteri mérnököt bízták meg. 1914-ben, 1929-ben és 1930-ban pót-határleírási jegyzőkönyvet csatoltak az eredeti példányokhoz a Csepel határában bekövetkezett változások rögzítése miatt. Az 1914-ben a Weiss-féle telekvásárlások nyomán bekövetkezett határváltozásokat jelző határvázlat, amelyet a 9. kataszteri felmérési felügyelőség készített, megtalálható a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára óbudai épületében őrzött Weiss Manfréd Acél és Fém-művek Rt. iratanyagában. A határkiigazításokat Arányi Károly végezte el és Klima József felmérési felügyelő hagyta jóvá.³

Az MNL OL Bécsi kapu téri épületében a kataszteri gyűjteményben őrzött 1914. évi pót-határleírási jegyzőkönyv Albertfalva nagyközség határának leírásánál említést tesz arról, hogy az egyik határjel a csepeli „*Jánoslegelő dűlő*”-ben, a Weisz Manfréd Lőszer-, Acél- és Fém-művek Rt. gyártelepének nyugati szélé közelében található. A 15 évvel később készült határleírási jegyzőkönyv határvázlata pedig már ábrázolja is a Weiss-gyár épületeit. Ennek oka, hogy a gyár azzal a kéréssel fordult Pest-Pilis-Solt-Kiskun alispánjához, hogy a területileg egységes, de közigazgatási szempontból két külön szakhatósághoz tartozó gyártelepet egyetlen hatóság alá sorolják be, tehát a Szigetszentmiklós határában lévő gyártelep közigaz-

gatásilag kerüljön át a Csepel határában lévő gyártelephez. A bekebelezést az alispán engedélyezte, ezért került sor a határleírási jegyzőkönyv felvételére.

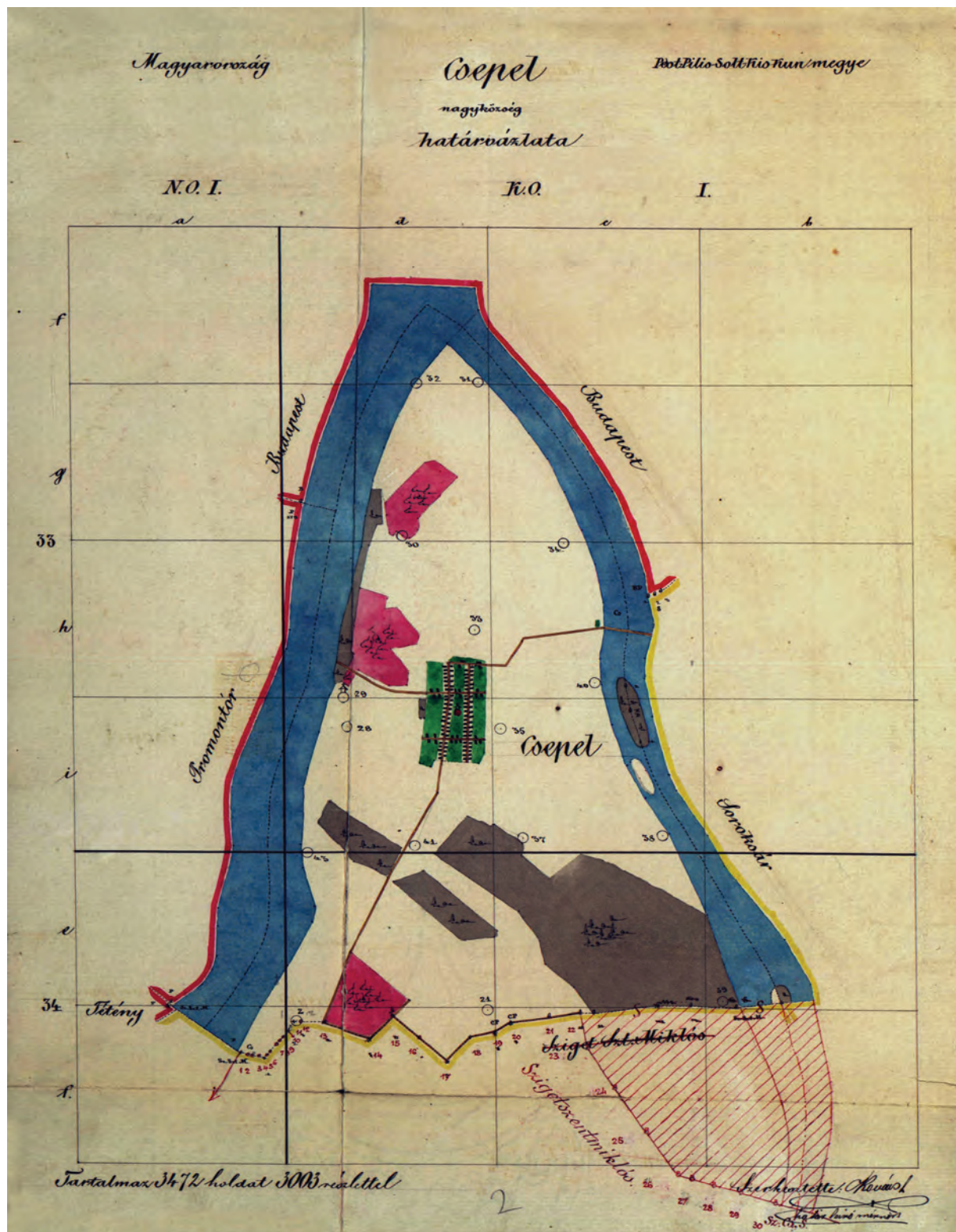
Arányi Károly (1878–1937)

Arányi Károly Zoltán 1878. január 15-án született Budapesten, római katolikus családban. Édesapja id. Arányi Károly pénzügyi tanácsos volt. Az ifjabbik Arányi 1898-ban főreáliskolában érettségizett Budapesten. Tökéletesen írt és beszélt magyarul és németül, egy kicsit tudott franciául is. Hadkötelezettségének nem tudott eleget tenni, mert alkalmatlannak nyilvánították. 1902. június 28-án feleségül vette Kreupl Emíliát, Kreupl Lipót kataszteri főmérnök lányát, akitől két fia született, Kornél Kálmán (1903. 04. 09.) és Jenő Bertalan (1909. 10. 16.). Lakhelyükre vonatkozólag annyi ismert, hogy 1916-ban Budapesten a II. kerület Donát utca 40–42. szám alatt éltek. Arányi 1937. június 4-én hunyt el Szentendrén, amiről a *Budapesti Közlöny* adott hírt.⁴

A kataszteri felmérés hivatali állományába 1897-ben került felmérési díjnokként, és a 9. felmérési felügyelőséghez osztották be Budapestre, ahol karrierje során mindvégig meg is maradt. Sosem helyezték át más felügyelőségekhez vidékre, így munkája a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyéhez tartozó települések felmérésére korlátozódott. Két évvel később felmérési növendék lett, ekkor tette le első hivatalos esküjét is. 1902-ben mérnöksegéd lett és véglegesítették a kataszteri állományban. 1907–1918 között mérnök, 1918-ban pedig kinevezték főmérnökké, ekkor tette le második esküjét Klima József felmérési felügyelő előtt. 1921-ben műszaki tanácsosi kinevezést kapott, 1922-ben pedig harmadszor is felesküldött Magyarországra és annak alkotmányára. Törzslapján az utolsó bejegyzés is ebből az évből való, és a *Budapesti cím- és lakásjegyzék*

3 A kataszteri térképet a Budapest Főváros Kormányhivatala Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztálya, azon belül a Szolgáltató osztály őrzi, georeferált változata elérhető a Mpire weboldalon. Az iratok: MNL OL, S 79 Kataszteri gyűjtemény, Iratok No. 580/1–12.; MNL OL, Z 402-80. 13. doboz.

4 MNL OL, S 92 Az Országos Földméréstani Intézet vegyes iratai (= S 92) No. 25/1. Régi szolgálati és minősítési táblázatok, 97.; *Budapesti cím- és lakásjegyzék*, 27. (1916) 9:1236.; Hirdetmény. *Budapesti Közlöny* (= BK), 71. (1937) 266:3.

■ Csepel község határvázlata, 1881 (MNL OL, S 79 No. 580/11.)

■ Csepel község határvázlata, 1929 (MNL OL, S 79 No. 580/12.)

is utoljára 1922–1923-ban említi nevét és tanácsosi címét.⁵

Tagja volt az Országos Felmérési Tisztviselők Internátus- és Segélyegyletének, és részese volt annak a küldöttségnek 1909-ben,

amely Szikszay Elek pénzügyi főtanácsost – a Segélyegylet alapítóját – arra kérte, hogy idős kora ellenére ne mondjon le a Segélyegylet elnöki tisztségéről. Szikszay Elek a *Kataszteri Közlöny* beszámolója szerint meghatódva tett

⁵ MNL OL, S 92 No. 25/1.; Magyarország tisztí cím- és névtára. Bp., 1901:325., Uo. 1902:335., Uo. 1903:330., Uo. 1904:172., Uo. 1905:184., Uo. 1906:195., Uo. 1908:198., Uo. 1909:207., Uo. 1910:214., Uo. 1911:217., Uo. 1912:220., Uo. 1913:228., Uo. 1914:233., Uo. 1915:236., Uo. 1916:252., Uo. 1917:257., Uo. 1918:198.; Személyi hírek. *Kataszteri Közlöny* (= KK), 8. (1899) 7:154. Személyi hírek. KK, 11. (1902) 6:127. Vegyesek. KK, 12. (1903) 2:45. Vegyesek. KK, 16. (1907) 4:125. Személyi hírek. KK, 21. (1912) 6:213.; Budapesti cím- és lakásjegyzék, 28. (1922–1923) 1:134.

eleget a kérésnek és haláláig viselte az egyesület elnöki tisztségét.⁶

Klima József (1862–1929)

Klima József 1862. november 18-án született Szegeden, római katolikus családban. Reáltanulmányait szülővárosában fejezte be érettségivel, 1881-ben. Tökéletesen írt és beszélt magyarul és elég jól tudott németül is. 1887. november 19-én feleségül vette Rappensberger Jolánt, akitől hat gyermeke született: Ilona (1889. 06. 06.), Ede (1891. 05. 13.), Anna (1893. 08. 04.), Kálmán (1895. 08. 02. – 1903. 02. 16.), Katalin (1899. 01. 21.) és Kornél (1905. 11. 13.).⁷

1883. január 18-án lépett hivatali állományba, és mint ideiglenes felmérési díjnok került a 7. felmérési felügyelőséghez Vádra. 1884-ben felmérési növendék lett és véglegesítették, első hivatali esküjét is ebben az évben tette le. 1887-től mérnökségé, 1895-ben pedig megkapta a mérnöki kinevezést, és a 10. felügyelőséghez helyezték Szegedre. 1904-től főmérnök Szegeden, majd 1908–1911 között a Pénzügyminisztérium XVIII. ügyosztályán dolgozott.

1911-ben áthelyezték a 9. felügyelőséghez Budapestre, amelynek 1914-től kataszteri főmérnöke, majd 1915-től felmérési felügyelőként vezetője lett. 1919-ben elnyerte a miniszteri tanácsosi címet, nem sokkal később, 1924-ben nyugdíjba vonult. 1929. november 18-án hunyt el Vácon.⁸

Szakmai aktivitását és elhivatottságát jól jelzi, hogy számos esetben írt tanulmányt a kataszteri munkálatok egyes folyamatairól, azok egyszerűbbé tételéről, illetve a kataszteri mérnökök terepi munkavégzésének nehézségeiről. A *Kataszteri Közlöny* hasábjain megjelent írásaiból kitűnik az a nagy tapasztalat, amelyet a hosszú évek során gyűjtött össze a hivatali szolgálatban.⁹ Tagja volt az Országos Felmérési Tisztviselők Internátus- és Segélyegyletének, amelynek alelnökévé is megválasztották 1915-ben. A tisztségről elfoglaltságaira hivatkozva 1918-ban lemondott.¹⁰

Részt vett 1882-ben Nagybánhegyes, 1891-ben Járdánháza, 1889-ben és 1896-ban Kunágota, 1903–1906 között Magyarcsanak és Csanádpalota, valamint 1882–1905 között Szentes felmérésben.¹¹

6 Jegyzőkönyv. KK, 18. (1909) 4:117.; ZÁVOCZKI ADRIENN: Az Országos Felmérési Tisztviselők Internátus- és Segélyegylete. *Catastrum*, 3. (2016) 1:35–41.

7 MNL OL, S 92 No. 25/4. 329–334.

8 MNL OL, S 92 No. 25/4. 329–334.; *Magyarország tiszti cím- és névtára*. Bp., 1886:193., *Uo.* 1987:193., *Uo.* 1988:238. *Uo.* 1989:238., *Uo.* 1891:206., *Uo.* 1892:211., *Uo.* 1893:211., *Uo.* 1894:217., *Uo.* 1894:232., *Uo.* 1895:232., *Uo.* 1896:250., *Uo.* 1897:297., *Uo.* 1898:319., *Uo.* 1899:339., *Uo.* 1900:321., *Uo.* 1901:325., *Uo.* 1902:337., *Uo.* 1903:333., *Uo.* 1904:173., *Uo.* 1905:184., *Uo.* 1906:195., *Uo.* 1907:197., *Uo.* 1908:163., *Uo.* 1909:171., *Uo.* 1910:177., *Uo.* 1911:179., *Uo.* 1913:228., *Uo.* 1914:233., *Uo.* 1915:236., *Uo.* 1916:252., *Uo.* 1917:256.; Vegyesek. KK, 6. (1897) 5:112., Személyi hírek. KK, 12. (1903) 12:254., Személyi hírek. KK, 13. (1904) 6:116., Vegyesek. KK, 16. (1907) 2:76., Vegyesek. KK, 18. (1909) 2:67., Vegyesek. KK, 20. (1911) 2:91., Személyi hírek. KK, 23. (1914) 12:336., Személyi hírek. KK, 24. (1915) 3–4:82.; Kinevezések. *Pénzügyi Közlöny* (= PK), 11. (1884) 15:281., Személyi hírek. PK, 14. (1887) 16:203., Vegyesek. PK, 22. (1895) 10:187., Áthelyezések. PK, 28. (1901) 5:178., Áthelyezések. PK, 31. (1904) 1:23.; Kinevezések. PK, 36. (1909) 8:219., Áthelyezések. PK, 38. (1911) 5:184., Megbízás. PK, 41. (1914) 38:898., Személyi hírek. PK, 42. (1915) 13:457.; *A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye*, 64. (1930) 47–48:386.

9 Néhány szó a pályázatról. KK, 3. (1894) 2:9.; Az ártér és az ártéren kívül eső területek számozása a telekkönyvi betétekben. KK, 4. (1895) 12:5.; Válasz budapesti kartársainknak. KK, 4. (1895) 4:10.; A telekkönyvi és kataszteri területek közötti összhang. KK, 5. (1896) 1:19.; Kataszteri és tagosítási területek közötti összhang. KK, 5. (1896) 3:79–82.; A folyók mint határreszletek. KK, 5. (1896) 12:311.; Kevesebb munkát! KK, 6. (1897) 3:69–72.; A régi és újonnan felmért kataszteri térképek egyesítéséről és azok nyomozásáról. KK, 8. (1899) 4:64–67.; A betétszerkesztés és a nyilvántartásnál felmerült nehézségek mikénti elkerüléséről. KK, 8. (1899) 12:256–259.; Az ellenőrzési számolat egyszerűbbé tételéről, tagosított községekben. KK, 9. (1900) 1:7–10.; A betétszerkesztés és a nyilvántartásnál felmerült nehézségek elkerüléséről, II. közlemény. KK, 9 (1900) 2:27–28.; Az új utasításról. KK, 9. (1900) 5:92–94.; Szabadságidőről és a munkaátalányról. KK, 10. (1901) 1:12–15.; Válasz „Javaslat a birtokrendezési törvények módosítása tárgyában”. KK, 12. (1903) 1:144–153.; A munkajelentés szerkesztésének egyszerűsítéséről. KK, 12. (1903) 2:42–44.; Az erdélyi birtokrendezési eljárás bajairól. KK, 12. (1903) 12:247–251.; A telekkönyv és a kataszteri összhangról. KK, 13. (1904) 11:184–193.; A betétszerkesztés egy más módjáról. KK, 14. (1905) 7:184–188.; „Az a betét, az a betét”. KK, 14. (1905) 12:290–292.; Megint csak a betét. KK, 15. (1906) 3:72–76.

10 Az „Országos felmérési tisztviselők Internátus és Segélyegyletének” 1915. évi közgyűlése. KK, 24. (1915) 5–6:114–115.; Országos felmérési tisztviselők Internátus és Segélyegylete. KK, 27. (1918) 1–2:27–29.

11 MNL OL, S 79 No. 298/1, 3., No. 272/4., No. 295/5., 9., No. 296/2., 4., 6., 10., No. 309/18.